

ASAMBLIAŽAS

asambliāžas (pranc. assemblage – rinkinys, junginys, sankaupas), modernizmo dailės rūšis, dailės technika.

PARENGĖ: DAILĖS MOKYTOJA METODININKĖ
DALIA VĖŽIENĖ

Valentinas Antanavičius.
"Genetinė krizė". 1970 m.

Pamokos uždaviniai

- ▶ Sužinosime kas yra asambliažo technika, kas jai būdinga.
- ▶ Susipažinsime su Lietuvos ir užsienio asambliažų kūrėjais.
- ▶ Įgytas žinias per etikos ir dailės pamoką, panaudosime praktiškai kuriant asambliažą.

STEAM

- ▶ STEAM – tai iš anglų kalbos kilęs akronimas, kuriame užšifruotos keturios disciplinos: angl. Science – **mokslas**, Technology – **technologijos**, Engineering – **inžinerija**, Arts – **menai ir kūryba** ir Math – **matematika**.
- ▶ Na ir kas? Juk viso to ir taip mokoma mokykloje. STEAM edukacijos esmė slypi kur kas giliau. Tai ne atskiros disciplinos, o edukacijos filosofijos rūšis, kai tuo pačiu metu suteikiama galimybė mokytis gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, menų ir kūrybos, bei matematikos.
- ▶ STEAM ugdymas – integralus, į kompleksišką tikrovės reiškinių pažinimą, pritaikymą ir problemų sprendimą kreipiantis mokinių gebėjimų ugdymas.

Menas iš nemeninių objektų

- ▶ Dailės kūrinio gimimas meno istorijoje ilgai buvo susijęs su "pirminėmis" medžiagomis, o XX a. dailėje didelė reikšmė teko artefaktui. Kai kuriuose asambliažuose tie surinkti artefaktai pritvirtinami ant įrėmintos plokštumos arba sudėliojami į dėžutes. Trimatė asambliažo struktūra, o labiausiai paprastų, kadaise konkrečiai paskirtų turėjusių daiktų panaudojimas ima naikinti ribą, anksčiau skyrusią meną ir gyvenimą. Dar vienas asambliažinės kūrybos bruožas yra "šiukšliškumas". Darbuose dažnai naudojami ne šiaip dėvėti, o sunykę, "degradavę" daiktai, be to, kartais jie ir jungiami sąmoningai negrabiai.
- ▶ Asambliažo kūrėjas gali rinktis bet kokius aplinkoje aptinkamus gatavus daiktus ar jų fragmentus, dažnai sudėvėtus ir nebenaudojamus („šiukšliškumo“ aspektas). Būtent dėl to, žvelgiant į asambliažą, riba tarp meno ir tikrovės ima atrodyti nebe tokia aiški.

Asambliužo atsiradimas

- ▶ Asambliužo technika suklestėjo šeštojo dešimtmečio pabaigoje. Vieni žymiausių jos atstovų buvo Edvardas Kienholzas (1927-1994) ir Robertas Rauschenbergas (1925-2008).
- ▶ Asambliužo užuomazgų būta dada, siurrealizmo dailėje. Jo principus subrandino popdailės menininkai.
- ▶ 1953 m. asambliužą įvardino Žano Diubufė.
- ▶ 1961 m. Niujorke surengta paroda „Asambliužo menas“, kurioje buvo eksponuojami XX a. pirmos pusės meno krypčių dailininkų kūriniai.
- ▶ Lietuvoje šia technika susidomėjo Valentinas Antanavičius.
- ▶ Sovietmečiu asambliužo kūriniai į oficialias parodas nepatekdavo, jų parodėlės vykdavo teatrų fojė, bibliotekose, mokymo įstaigose, knygynuose.

Asambliužui būdinga

- ▶ Asambliužas – tai trijų dimensijų koliažas, kuomet prie pagrindo reljefiškai tvirtinami objektai sukuria erdvinį-plastinį paveikslą. Jam gali būti naudojami ir dažai, metalas, mediena, audiniai ir kitos medžiagos bei struktūros.
- ▶ Tai įvairiausių gatavų daiktų, ar jų fragmentų, atliekų montavimas, skirtingų medžiagų ir pavidalų jungimas, derinimas su tapytais paviršiais arba trimačių (erdvinių), nuo plokštumos atitrūkusių kompozicijų aranžavimas sukuria įvairias asambliužo stilstikos ir technikos atmainas, dažnai pastarosios susipynusios su koliažu, objekto menu, tapyba, fotografija ir t. t.
- ▶ Tai erdviniai kūriniai iš daiktų, pritvirtintų ant įrėmintos plokštumos ar sudėtų į dėžutes.

Asamblijažo reikšmė

- ▶ Asamblijažas buvo svarbus, nes ne tik sukūrė prielaidas pereiti nuo abstrakčiojo ekspresionizmo prie popmeno, bet ir paskatino iš esmės naują požiūrį į formatą – erdvę, kurioje egzistuoja vaizduojamasis menas.
- ▶ Asamblijažas tapo tramplinu dvejiems sumanymams, kurie darėsi vis svarbesni menininkams – aplinkos menui ir happeningui.
- ▶ Jis taip pat vedė ir prie naujų kūrybinės realizacijos formų: invairomento (enviroment) – erdvinės objektų sandraupos, į kurią gali įeiti ir pats žiūrovas – ir instaliacijos.

Dailininkai

- ▶ **Robertas Raušenbergas** (1925 – 2008). Amerikiečių tapytojas, grafikas, skulptorius, asambliažų ir performansų kūrėjas.
- ▶ R. Raušenbergas geriausiai žinomas dėl sukurtų asambliažų. Jis rinko Niujorko gatvėse išmestus daiktus, nešė juos į savo studiją ir integruodavo į savo kūrinius.
- ▶ Keliaudamas po Europą, Šiaurės Afriką, kelionėje kūrė mažų koliažų ir asambliažų serijas, meninius objektus dėžutėse, kuriuos eksponavo Romoje ir Florencijoje. Grįžęs į Niujorką R. Raušenbergas baigė seriją juodos spalvos paveikslų, kuriuos nutapė ant laikraščių, ir pradėjo kurti skulptūras iš medžio, akmenų ir kitų medžiagų, kurias rasdavo gatvėje.
- ▶ Per visą savo meninę karjerą jis toliau naudojo kasdienius daiktus (drabužius, laikraščius, miesto šiukšles, kartoną) savo kūriniams kurti.

Robertas
Raušenbergas
1968 m.

Robertas Rauschenbergas, Be pavadinimo. 1952 m.,
Medžiagos: uždengiama medinė dėžutė su dažytu interjeru, dažytas audinys, spygliai ir sraigų lukštai.

R.Raušenbergas
Monograma. 1955-59 m.
Medžiagos: Ožkos iškamša, padanga.

- ▶ **Edvardas Kienholzas** (1927 – 1994). Amerikiečių instaliacijų menininkas ir asambliažų kūrėjas, skulptorius, kurio darbai labai kritiškai vertino tuometinio gyvenimo aspektus.
- ▶ Los Andžele 1956 įkūrė avangardinės dailės galeriją Now Gallery. Nuo 1954 kūrė ištaipytus medžio reljefus, nuo 1958 – asambliažus, nuo 1961 – dideles erdvines kompozicijas.
- ▶ Nuo 1972 dirbo ir kūrė kartu su žmona Nancy Reddin Kienholz.
- ▶ Kūriniuose vyraavo socialinės temos (skurdo, godumo, rasinės ir seksualinės diskriminacijos), naudoti manekėnai ir jų fragmentai, būdinga bjaurumo estetika.
- ▶ Per visą karjeros laiką Kienholzių darbai buvo labiau vertinami Europoje, nei gimtosiose JAV.

Edwardas Kienholzas bei jo žmona ir bendradarbė Nancy Reddin Kienholz

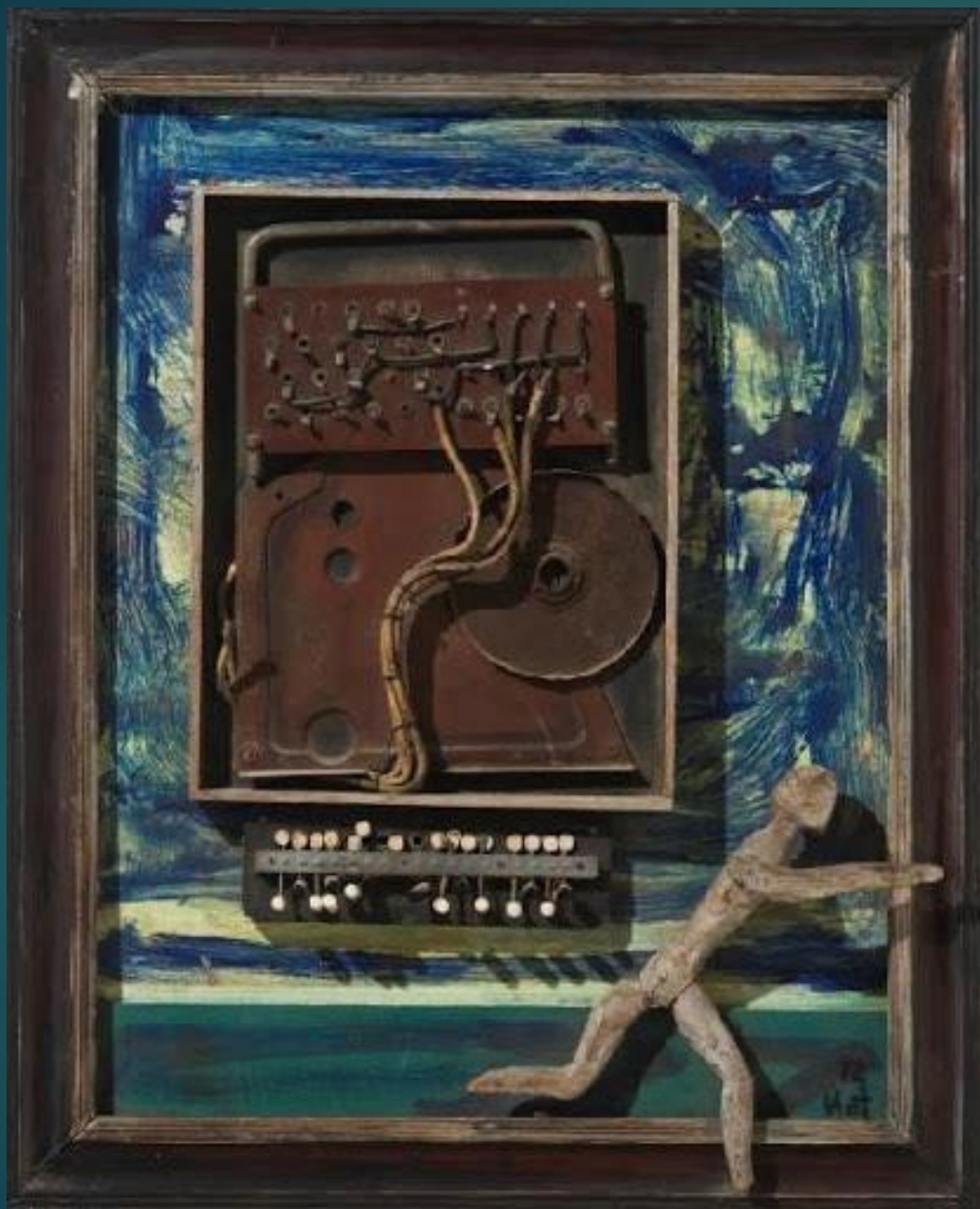

1961 m. „Roxy's“ - kambario dydžio aplinka, kurią parodė 1962 m. „Ferus“ galerijoje.
Medžiagos: antikvariniai daiktai, baldai, 30-ųjų muzikinis aparatas, senovinės smulkmenos ir satyriniai personažai – manekenai.

- ▶ **Valentinas Antanavičius** (gimė 1936). Lietuvių tapytojas, asambliažų kūrėjas, scenografas.
- ▶ Aktyviai kurti pradėjo septintojo dešimtmečio viduryje. Sovietmečiu didesnėse grupinėse parodose buvo rodomi beveik vien tik jo portretai. Svarbiausia Antanavičiaus kūrybos dalis beveik nepatekdavo į parodas. Tik 1986 metais, sulaukęs penkiasdešimtmečio, Antanavičius visus darbus galėjo parodyti savo personalinėje parodoje, surengtoje Vilniaus parodų erdvėje – Dailės parodų rūmuose. Atkūrus nepriklausomybę menininko indėlis į Lietuvos meną buvo įvertintas Nacionaline kultūros ir meno premija.
- ▶ V. Antanavičius asambliažuose naudoja įvairiausių daiktus, kurie jau nusidėvėjo, suseno, buvo sutraiškinti, pervaziuoti, surūdiję ar kitaip apnykę. Iš tų daiktų jis bando sukonstruoti situaciją - fantazijos, absurdo, pasakos, alegorijos. V. Antanavičius kuria nutikimus kaip: jis pjausto, darko, dekonstruoja, ironizuoja, paverčia grotesku savo laikmečio įvykius, situacijas, būsenas, nuotaikas. Visi daiktai sudėliojami į figūrines kompozicijas, kai kada papildoma ištapytais fragmentais.
- ▶ Didelė menininko asambliažų grupė – kompozicijos su etnografiniais radiniais: buities rakandų, tekstilės fragmentais, verbomis ir Užgavėnių kaukėmis. Šiuose kūrinuose svarbiausia pačių rastų objektų „iškalbingumas“. Bet jie retai paliekami nepakeisti, dažniausiai sudėliojami į figūrines kompozicijas.
- ▶ 2006 m. ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ Riterio kryžius.
- ▶ Jo kūrinių yra Lietuvos dailės muziejuje, privačiose kolekcijose Lietuvoje ir užsienyje.

Tapytojas Valentinas Antanavičius — MO muziejus.

V. Antanavičius. „žmogaus bėgimas iš ekologinio ciklo“ 1972

V. Antanavičius. „Istorinis personažas“ 1981

„LÉLÉS“ ASAMBLIAŽO TECHNIKA

Užduotis

- ▶ **Praktinė užduotis:** Sukurti asambliažą dėžutėje.
- ▶ **Priemonės:** Saldainių arba kitokia dėžutė, pakuotė, nereikalingi įvairūs daiktai, laikraščiai, žurnalai, spalvotas kartonas, fotografijos, guašas, teptukai, kitos priemonės.
- ▶ **Meninės išraiškos priemonės:** skulptūros, tapybos išraiškos priemonės. Plokštuminių ir erdvinių formų ansamblis. Naujos, netikėtos realybės formavimas.
- ▶ **Darbo trukmė:** 3 pamokos.

Mokinių darbai

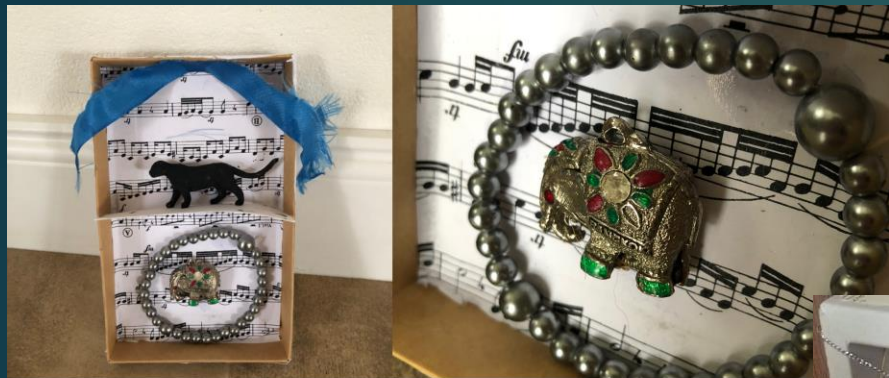
Airūnė Keršytė 2a kl.

Eglė Struckutė 2c kl.

Dominyka Bucevičiūtė 2a kl.

Agota Vainaite 2d kl.

Airida Valentukevičiūtė 2d kl.

Akvilė Glušokaitė 2f kl.

More “Mini Box” Assemblage

Greg Hanson
galleriagreg.com

APIBENDRINIMAS

- ▶ Integruotoje STEAM etikos ir dailės pamokoje sužinojome:
- ▶ Apie asambliažo techniką, kas jai būdinga, kaip kuriami asambliažai. Susipažinome su Lietuvos ir užsienio autoriais – asambliažų kūrėjais. Per ateinančias pamokas, praktiškai įtvirtinsime žinias, išgirstas per etikos ir dailės pamokas, atlikdami darbą asambliažo technika.
- ▶ Išsiaiškinę ekologinės etikos sampratą ir atsiradimą, pažiūrėję vaizdo medžiagą, prisiėmėm moralinę atsakomybę bei dorovinį elgesį ekologinės etikos svarbos prasme. Įgytas žinias atskleisime savarankiškoje namų darbų užduotyje, rašant rašinį pasirinkta tema.

REFLEKSIJA

- ▶ Šią pamoką aš sužinojau...
- ▶ Man labiausiai patiko ir įsiminė...
- ▶ Kokios turi žmoguje slypėti ekologinės – etinės, moralinės vertybės?
- ▶ Ar pritariate nuomonei, kad pasaulis išgyvena ekologinę krizę ir kodėl?
- ▶ Kas yra būdinga asambliažui, kokios medžiagos naudojamos jį kuriant?
- ▶ Kokios sąsajos tarp asambliažo ir ekologinės etikos?

Literatūra

- ▶ <https://www.vle.lt/straipsnis/asambliazas/>
- ▶ http://ars.mkp.emokykla.lt/Ars2/9h_xx2/asambl.htm#asambl
- ▶ <https://vilniausgalerija.lt/2018/12/30/daiktu-dziazas-sigito-prancuicio-asambliazas/>
- ▶ https://www.7md.lt/archyvas.php?leid_id=651&str_id=3863
- ▶ <https://artnews.lt/paroda-valentinas-antanavicius-tapyba-asambliazai-galerijoje-akademija-35320>
- ▶ <https://vintazokenklai.lt/menininkai/asambliazo-menas/>
- ▶ <http://www.mmcentras.lt/autorai/valentinas-antanavicius/56>
- ▶ https://www.7md.lt/archyvas.php?leid_id=525&str_id=74